

COMPARISON OF PLAY BEHAVIOUR OF FOUR GUENON SPECIES: DIANA MONKEY (*Cercopithecus diana*), DE BRAZZA MONKEY (*Cercopithecus neglectus*), PATAS MONKEY (*Erythrocebus patas*) AND VERVET (*Chlorocebus pygerythrus*) WITH REGARD TO SELF-HANDICAPPING

Školitelský posudek

Veronika Charvátová svou diplomovou prací uzavírá sérii bakalářských prací, jejichž cílem bylo testovat hypotézu o souvislosti mezi výskytem sebehendikepujících prvků v herním chování opic kočkodanů a prediktabilitou substrátu, po kterém se daný druh typicky pohybuje. Popis herního chování několika druhů opic se ukázal být náročný úkol, který se Veronice daří dovést do konce teprve coby třetímu v této sérii studentů. Veronika při tom těžila z výsledků práce svých předchůdců Aleny Kozlové a Richarda Štochla, což ale neubírá na významu jejímu vlastnímu příspěvku i originálnímu přístupu. Přeložená diplomová práce však ještě není finálním výstupem celého projektu. Do jeho uzavření zbývá několik posledních analýz, na kterých studentka prozatím ještě pracuje. Mrzí mě, že výzkum v této chvíli ještě nemůže být považovaný za zcela ukončený (za což se coby školitel cítím spoluodpovědný), věřím ale tomu, že se v několika nejbližších měsících Veronice podaří celý projekt definitivně uzavřít formou rukopisu. Již v této chvíli je však zřejmé, že mezi čtyřmi studovanými druhy chování existují rozdíly v preferencích určitých typů sebehendikepujících projevů, které lze vztáhnout k mezidruhovým rozdílům ve využívání substrátu. V souvislosti s diskusí výsledků práci prozatím chybí kritické zhodnocení toho, co je vlastně vhodné považovat za sebehendikepování a co nikoli. V rámci designu výzkumu jsme záměrně pojali sebehendikepování v nejširším možném pojetí, aby bylo možné zhodnotit mezidruhové rozdíly v repertoáru potenciálně sebehendikepujících projevů. V připravovaném rukopisu však bude vhodné zamyslet se nad tím, zda je takto široké pojetí sebehendikepování ve hře vhodné a zda by nebylo lepší omezit tento koncept na úžeji definovatelnou kategorii chování.

Za velmi důležitou část diplomové práce Veroniky Charvátové považuji její deskriptivní část, která představuje velmi komplexní a pečlivě propracovaný etogram herního chování čtyř druhů kočkodanů. Jde o finální verzi etogramu, na kterém již několik let pracovala nejen Veronika, ale i její předchůdci. Deskriptivní etologické práce dnes bohužel nejsou mezi výzkumníky příliš oblíbené, ačkoli jde o naprosto nezbytný základ výzkumu. Studium hry považuji za ukázkový případ etologického výzkumu, který již dlouho existuje bez toho, aby byl publikován skutečně zevrubný popis studovaného chování pro většinu studovaných skupin obratlovců. Práce, zabývající se hrou, většinou testují teoretické hypotézy o hře, kterou zkoumají buďto jako široce definovanou kategorii chování nebo se naopak zaměřují pouze na jeden nebo několik málo detailně popsanych, ale izolovaných herních projevů. Proto si velmi cením času, který Veronika Charvátová strávila nad deskriptivní částí své diplomové práce. V této chvíli Veronika společně se studentkou PřF UK Miladou Petřou (která paralelně sestavila detailní herní etogram hulmanů posvátných) dokončuje rukopis srovnávacího etogramu všech pěti studovaných druhů opic. Věřím tomu, že se rukopis podaří úspěšně publikovat a že tím obě autorky doloží, že i deskriptivní etologické práce jsou publikovatelné v kvalitních časopisech.

Coby školitel bych rád zdůraznil některé pracovní kvality Veroniky Charvátové, které nejsou ze samotného textu diplomové práce patrné. Je to například její bezkonfliktní vystupování, důležité ve chvíli, kdy student spolupracuje s několika zoologickými zahradami anebo když sdílí data s několika dalšími výzkumníky. Stejně tak i její velmi samostatná práce, i když někdy myslím zbytečně příliš samostatná. A nakonec je to také její velmi pozitivní vztah ke zvířatům, který v případě Veroniky vyúsťuje v konkrétní akci spíše než jen v prostý pocit.

Diplomovou prací Veroniky Charvátové mohu doporučit k úspěšné obhajobě.

Stanislav Lhota

Mgr. Stanislav Lhota, PhD.,

Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta JU v Českých Budějovicích